

KPMG N.V.
Postbus 74500
1070 DB Amsterdam

Laan van Langerhuize 1
1186 DS Amstelveen
Telefoon (020) 656 7890
www.kpmg.nl

Aan de Commissie Toezicht Accountancysector

Amstelveen, 19 april 2019

Betreft: Reactie KPMG op consultatie Plan van Aanpak

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Toekomst Accountancysector,

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van uw Plan van Aanpak. Wij danken u voor de mogelijkheid om u in deze fase van input te voorzien en maken daar graag gebruik van. KPMG verwelkomt de instelling van uw Commissie door de minister van Financiën en het brede mandaat dat uw Commissie van de minister heeft gekregen om een onafhankelijke en feitelijke analyse te maken van de sector en te komen met aanbevelingen. Wij staan open voor nieuwe inzichten en elke aanbeveling die de kwaliteit van wettelijke controles aantoonbaar verbetert en bijdraagt aan het vertrouwen in de sector.

In deze brief reageren we voornamelijk op uw Plan van Aanpak. We staan allereerst stil bij het centrale thema: wat we doen om de kwaliteit te borgen en verder te verbeteren. Vervolgens bespreken we een aantal suggesties met betrekking tot de verwachtingskloof, de bredere financiële keten en het toezicht hierop.

KPMG ondersteunt de door de Commissie voorgestelde methodologie en onderschrijft het belang van het gebruik van actuele en feitelijke informatie over de kwaliteit in de sector. In dit verband verwijzen wij naar de factsheets die worden gemaakt door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en die aan uw Commissie zullen worden verstrekt. Daarnaast is KPMG graag bereid om nadere feitelijke informatie aan uw Commissie te verstrekken indien dat voor uw analyses wenselijk is.

Kwaliteit heeft onze hoogste prioriteit

We zijn ons ervan bewust dat het vertrouwen in de accountant hersteld moet worden. Bij het verbeteren van de kwaliteit kijken we allereerst naar onszelf. Voor KPMG betekent kwaliteit dat controles op consistente wijze volgens de professionele standaarden worden uitgevoerd en dat er wordt gehandeld vanuit een hoogwaardig stelsel van kwaliteitsbeheersing. Daarnaast betekent kwaliteit dat we bij al onze werkzaamheden het hoogste niveau van onafhankelijkheid, objectiviteit, ethiek en integriteit betrachten. Hierin spelen cultuur en gedrag een belangrijke rol. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat kwaliteit en vertrouwen hand in hand gaan: zonder vertrouwen kan de kwaliteit nooit op waarde worden geschat en zonder kwaliteit is er geen basis voor vertrouwen.

Commissie Toezicht Accountancysector

Betreft: Reactie KPMG op consultatie plan van aanpak onderzoek Commissie Toekomst Accountancysector
Amstelveen, 19 april 2019

KPMG heeft zich de afgelopen jaren voortdurend ingezet om de kwaliteit op al de eerder genoemde componenten te verhogen. In de bijlage van uw Plan van Aanpak geeft u een uitgebreid overzicht van de maatregelen die zijn ingevoerd, waaronder de kwaliteitsverbeteringen die volgen uit de 53 NBA-maatregelen in 2014 en de Wet aanvullende maatregelen accountantsorganisaties in 2018. Daarnaast hebben we zelf verschillende verbeterinitiatieven uitgevoerd. Zo hebben we het kwaliteitsstelsel versterkt, het aantal controle-uren per opdracht verhoogd en de inzet van specialisten verzaamd. Het aantal opleidingsuren blijft bovendien hoog. De speciaal ingerichte afdeling *Audit Quality* houdt nauwlettend in de gaten waar we met ons kwaliteitsverbeteringsprogramma staan en waar nog kansen en mogelijkheden liggen.

De komende vijf jaar blijven we innoveren en verdere verbeteringen doorvoeren in ons kwaliteitsstelsel en investeren we circa 55 miljoen euro in onder meer een nieuw digitaal auditplatform. Hierdoor worden controles consistentier uitgevoerd én vastgelegd, kunnen we meer inzichten bieden en kan de "International Standard on Quality Management 1" van de *International Auditing and Assurance Standards Board* worden geïmplementeerd. Ook gebruiken we steeds meer geavanceerde technologieën zoals robotica en kunstmatige intelligentie bij bestaande en nieuwe vormen van controle, bijvoorbeeld *Predictive Analytics*.

Zoals ook uit uw Plan van Aanpak blijkt, is er in de afgelopen jaren veel nieuwe regelgeving van kracht geworden op de accountantsorganisaties. Wij realiseren ons dat sommige (wettelijke) maatregelen mogelijk nog geen duurzaam effect op de kwaliteit hebben bereikt, omdat ze relatief kort geleden zijn ingevoerd en de effectiviteit daarvan nog onvoldoende is geëvalueerd. Daarnaast is de accountancysector zeer divers en bestaan er binnen de sector verschillen in de mogelijkheden en het tempo om alle maatregelen te implementeren.

Cultuur en gedrag zijn bepalend voor kwaliteit. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft vorig jaar bij de vier grote accountantsorganisaties onderzoek gedaan naar de bijdrage van houding, gedrag en cultuur aan de kwaliteitsgerichtheid in het controleproces. De uitkomsten laten zien dat de aandacht voor kwaliteitsgerichtheid bij KPMG hoog is en dat er veel bereikt is op het gebied van gedrag en cultuur gericht op kwaliteit. Dit geeft ons het vertrouwen dat we de goede weg zijn ingeslagen. KPMG is er dan ook van overtuigd dat verdere kwaliteitsverbetering binnen de huidige structuur van de organisatie en van de sector mogelijk is.

Herstel van vertrouwen en de verwachtingskloof

KPMG is voorstander van heldere wettelijke kaders en onafhankelijk toezicht. Wettelijke kaders geven een duidelijke normering en onafhankelijk toezicht geeft een onpartijdige en objectieve conclusie over de uitgevoerde controles. Het toezicht van de AFM heeft de afgelopen jaren een belangrijke rol gespeeld bij het verbeteren van de kwaliteit van de wettelijke controles. Toch constateren we dat de doelstelling van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) – herstel van vertrouwen in de sector – nog niet behaald is. De onderzoeksresultaten van B.A. Porter et al. (*International Journal of Auditing*, 2012) suggereren dat er een kloof bestaat tussen de publieke verwachtingen over de breedte van een controle en de publieke taak gericht op de correcte uitvoering van een controle.

Commissie Toezicht Accountancysector

Betref: Reactie KPMG op consultatie plan van aanpak onderzoek Commissie Toekomst Accountancysector
Amstelveen, 19 april 2019

Wij menen dat deze verwachtingskloof het vertrouwen in de accountant schaadt en daarmee mede een grondslag vormt voor de discussie over kwaliteit. Accountantsorganisaties zijn hier deels zelf debet aan, want de sector is er slechts gedeeltelijk in geslaagd om duidelijk te maken wat wel en wat niet van een accountant mag worden verwacht.

Tijdens het Algemeen Overleg in december 2018 heeft een meerderheid van de Tweede Kamer de verwachtingskloof geagendeerd. In het Plan van Aanpak koppelt uw Commissie het begrip 'verwachtingskloof' aan de vraag of de publieke taak wel of niet zou moeten worden uitgebreid. Deze verwachtingskloof bestaat nu echter al. De opvattingen over de publieke taak zijn namelijk niet eenduidig en verbreden zich, niet alleen ten aanzien van fraude, maar ook ten aanzien van continuïteit en risicobeheersing. Binnen de sector leeft de belangrijke vraag hoe maatschappelijke verwachtingen, de behoeften van gebruikers van controleverklaringen en het toetsingskader van de accountant optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. KPMG wil zich inspannen om, in dialoog met relevante stakeholders, op dit onderwerp tot meer duidelijkheid en normering te komen.

Wij geven de Commissie in overweging om de onderzoeksvraag vanuit een breed perspectief te bekijken en de verwachtingskloof in de kern van uw onderzoek mee te nemen.

Sterke keten betekent hoge kwaliteit

In onze ogen is een controle erop gericht om betrouwbaarheid toe te voegen aan informatie van een organisatie voor de gebruikers van die informatie. De accountantscontrole vormt daarmee een wezenlijk onderdeel in de keten van betrouwbare informatievoorziening. Deze keten begint bij de gecontroleerde organisatie en eindigt bij de controleverklaring voor de gebruiker. Uiteraard speelt het stelsel van toezicht hierbij een belangrijke rol. KPMG zou de Commissie daarom graag de suggestie willen meegeven om bij het identificeren van mogelijke kwaliteitsverbeteringen de gehele financiële keten in ogenschouw te nemen.

Toezicht gericht op kwaliteit en vertrouwen

Herstel van vertrouwen in de sector was een van de belangrijkste doelstellingen bij de invoering van de Wta in 2006. De implementatie van deze wet heeft ertoe geleid dat de Nadere voorschriften voor controle- en overige standaarden (NVCOS) *de facto* tot de definitie van kwaliteit zijn gemaakt. Dat roept de vraag op in hoeverre kwaliteit hetzelfde is als het voldoen aan deze controlestandaarden. Voor KPMG is kwaliteit namelijk méér. De standaarden zijn destijds als *best practice*-bepalingen ingericht en zijn op belangrijke punten afhankelijk van de vakkundige oordeelsvorming van de controlerend accountant. Een controle is dus niet zwart/wit, maar altijd contextafhankelijk en houdt rekening met de risico's en omstandigheden van de te controleren organisatie. Door de formele interpretatie van regelgeving en de basis die het vormt voor het toezicht, wordt met deze context tegenwoordig veel minder rekening gehouden. Wij merken op dat een negatief AFM-oordeel over een KPMG-dossier nog nooit heeft geleid tot een aanpassing van de accountantsverklaring bij een gecontroleerde jaarrekening. Dit betekent dat de informatievoorziening naar de markt op orde was.

Commissie Toezicht Accountancysector

Betreft: Reactie KPMG op consultatie plan van aanpak onderzoek Commissie Toekomst Accountancysector
Amstelveen, 19 april 2019

Het bovenstaande doet niets af aan het belang van toezicht, want de sector leert van de AFM-bevindingen en dat komt de kwaliteit alleen maar ten goede. De vraag is echter of het op een andere wijze presenteren van bevindingen een betere bijdrage kan leveren aan het vertrouwen in controleverklaringen. KPMG kan zich daarnaast voorstellen dat een oordeel van de toezichthouder wordt gebaseerd op een weging van bevindingen waarbij – naast compliance met de controlestandaarden – ook nadrukkelijker wordt gekeken naar het bredere kwaliteitsstelsel en de juistheid van informatievoorziening naar de markt.

Wij zouden uw Commissie daarom graag in overweging willen geven om te kijken naar een vorm van toezicht waarin dit integrale kwaliteitssysteem centraal staat.

Momenteel publiceert de AFM eens in de drie of vier jaar op basis van inspectie van een beperkt aantal dossiers een rapport over de kwaliteit in een onderdeel van de sector. Het meest recente rapport over de vier grote accountantsorganisaties ziet op inspectie van onderdelen van acht dossiers per kantoor over de jaren 2014-2015. Inspanningen en resultaten van de sector om het kwaliteitsniveau in de tussenliggende periode te verhogen ontsnappen grotendeels aan de publieke aandacht. KPMG zou de Commissie de suggestie willen meegeven om te verkennen of een jaarlijkse stelselverklaring die zich – net als De Nederlandsche Bank in zijn *Overzicht Financiële Stabiliteit* – uitspreekt over de vraag of de *corporate reporting* vanuit de financiële keten richting gebruikers adequaat is, een betere invulling kan geven aan het bijdragen aan het vertrouwensherstel.

Tot slot

Het is in ieders belang dat het vertrouwen in de accountancysector wordt hersteld. KPMG ziet het als zijn verantwoordelijkheid om een belangrijke bijdrage te leveren aan zowel het dichten van de prestatie- als de verwachtingskloof en het terugwinnen van vertrouwen. Hiervoor is een toekomstgerichte dialoog met gebruikers van informatie, gecontroleerde organisaties en de toezichthouder in onze ogen onmisbaar.

KPMG gaat graag met u in gesprek. Wij kijken uit naar de rondetafelgesprekken waar wij onze visie op de kwaliteit en relevantie van de sector, nu en in de toekomst, graag met u bespreken.

Met vriendelijke groet,

Stephanie Hottenhuis
CEO | Voorzitter Raad van Bestuur KPMG N.V.

Egbert Eeftink
Head of Assurance |
Lid Raad van Bestuur KPMG N.V.